

Obavijest

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

Suvremeni izazovi za međunarodnu zajednicu i perspektive širenja NATO-a na Zapadni Balkan

Međunarodna konferencija „Suvremeni izazovi za međunarodnu zajednicu i perspektive širenja NATO-a na Zapadni Balkan“ u organizaciji Atlanskog vijeća Hrvatske i njemačke zaklade Hanns-Seidel-Stiftung održana je u Zagrebu 2. prosinca 2015. godine.

Pozdravne riječi uputili su mr. sc. Aleksandra Markić Boban, ravnateljica Ureda za zaklade Hanns-Seidel-Stiftung u Zagrebu, i prof. dr. sc. Radovan Vukadinović, predsjednik Atlanskog vijeća Hrvatske. Na dva panela raspravljalo se o suvremenim izazovima za međunarodnu zajednicu i perspektivama širenja NATO-a na Zapadni Balkan. Kao predavači sudjelovali su prof. dr. sc. Radovan Vukadinović, Atlantsko vijeće Hrvatske, dr. sc. Mladen Nakić, prof. dr. sc. Lidija Čehulić Vukadinović, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, Hrvatska, dr. sc. Dušan Reljić, Stiftung Wissenschaft und Politik, Bruxelles, prof. dr. sc. Martina Mitrevska, Univerzitet sv. Kiril i Metodij, Makedonija, dr. sc. Olivera Injac, Univerzitet Donja Gorica, Crna Gora, i prof. dr. sc. Miloš Šolaja, Fakultet političkih nauka, Banja Luka, Bosna i Hercegovina.

Prof. dr. sc. Radovan Vukadinović, govoreći na temu „NATO i Rusija“, izdvojio je da su odnosi NATO-a i Rusije danas na najnižoj točki, takoreći zamrznuti, a Siriju je naveo kao točku različitih stajališta. Dok predsjednik Ruske Federacije Vladimir Putin smatra da je širenje NATO-a zapreka, NATO ga nastoji pokazati kao normalan proces. Naglasio je da je shvaćeno kako je Islamska Država Iraka i Levanta (ISIL) velika prijetnja, iako daljnji razvoj situacije ovisi upravo o rusko-američkim odnosima.

Prof. dr. sc. Lidija Čehulić Vukadinović izlagala je na temu „Utjecaj migrantske krize na širenje NATO-a na Zapadni Balkan“. Ukazala je na humanitarni opseg migracija, njihove ekonomske aspekte, kao i sigurnosne dimenzije, u kojima se Europska unija (EU) pokazala kao ekskluzivna organizacija. Izdvojila je primjer Njemačke, koja u kratkom roku treći put spašava jedinstvo EU-a, te primjer Hrvatske, koja je uspjela pokvariti desetljećima građene odnose sa susjedima, kao i niz poremećenih odnosa

članica NATO-a i EU-a. Naglasila je da su zbog migrantske krize NATO i EU pokazali veći interes za Zapadni Balkan te zaključila da se ne možemo odmaknuti od Zapadnog Balkana jer se upravo tu problem rješava.

Dr. sc. Mladen Nakić izlagao je na temu „Globalni izazovi i preraspodjela moći u suvremenom svijetu“. U kontekstu sve veće važnosti moći i snage, čini se da uloga Ujedinjenih naroda (UN) posustaje u borbi za međunarodni poredak, no usprkos heterogenosti interesa, postoji mjesto za optimizam u pronalaženju rješenja.

U diskusiji koja je uslijedila nakon prvog panela navedeno je da su sve najave i pisanja o pomolu trećeg svjetskog rata i obnavljanja hladnog rata pretjerane izjave te da je jamstvo da do ratova neće doći vidljivo uzdignuti dio globalnog poretka koji sačinjava pet do šest država. Balkan je danas jedino područje gdje ruska politika ima mogućnost izravnih utjecaja u Europi, iako je očito i nagomilavanje oružja u Siriji vrlo opasno. Protiv ISIL-a ne može se efektivno djelovati avionima, dronovima i bombama jer se radi o ideološkoj skupini, odnosno 26 pokreta u 19 država koji su dali prisegu kalifatu, sada veličine Velike Britanije, dodajući tomu područje od Malija, Sudana i Nigera, pa i BiH. Konačno, u modernom svijetu koji ima svoja načela ima dovoljno prilika da se UN angažira. Prof. dr. sc. Radovan Vukadinović, vezano za ISIL, primijenio je ne tako davno postavljeno pitanje Henryja Kissingera ima li Europa telefonski broj na koji bi se Washington mogao javiti. Naglasio je da je razgovor koristan i, ako kalifat ima predstavnika, potrebno je sjesti za stol. Sudionici su, vezano za poziv Crnoj Gori za članstvo u NATO-u, između ostaloga izdvojili i stajalište da se zbog pragmatizma ipak pričečka formalna odluka.

Dr. sc. Dušan Reljić govorio je o važnosti različitih razmišljanja. Izdvojio je da je politika širenja EU-a zapala u veliku krizu. Naveo je da su vanjski dugovi država europskog jugoistoka viši od 100 milijardi američkih dolara, dok je vanjski dug Jugoslavije bio 20 milijardi. Cijeli sustav tranzicije funkcionira na zaduživanju bez perspektive za radna mjesta, te je stoga potrebno kritičko promišljanje situacije u kojoj se cijelo područje nalazi.

Prof. dr. sc. Marina Mitrevska opisala je događaje u Makedoniji, kumanovski incident i skopski dogovor. Navela je da je dojam velikog postotka stanovništva Makedonije da višegodišnji proces euroatlantskih integracija obeshrabruje, a entuzijazam je na iznimno niskom nivou. Izdvojila je da, unatoč siromaštvu u Makedoniji i epitetu da je makedonsko društvo nehumano zbog odnosa prema izbjeglicama, kao znanstvenica želi prepoznati pozitivna rješenja. Spomenula je da su Makedoniji potrebni EU i NATO da sačuva cjelovitost.

Dr. sc. Olivera Injac govorila je o događajima u Crnoj Gori, prosvjedima na glavnom bulevaru u Podgorici koje je vlast dopustila te trojednom potpunom zatvaranju prometnice, za koje se kasnije pokazalo da su bili prosvjedi protiv NATO-a. Izdvojila je da je najveći investitor u Crnoj Gori Turska.

Prof. dr. sc. Miloš Šolaja naveo je da je BiH jedina zemlja koja ima zakonsku odredbu ulaska u NATO, da još nije dobila MAP (Akcijski program za članstvo) i da je od podnošenja aplikacije do danas BiH na *stand-by* aranžmanu. Govorio je o mijenjanju geopolitičke slike prema kojoj je Turska nezadovoljna odnosom i sporim putem ulaska u EU, da je rusko prisustvo intenzivno u BiH, posebno u Republici Srpskoj, te da se zbog položaja Hrvata u BiH kao naroda i kao konstituenta, treba shvatiti posebnu ulogu NATO u BiH jer su Hrvati iz BiH gotovo svi hrvatski državljani (dakle dio NATO saveza). Izdvojio je da nema političke volje da se u zemlji *dejttonije* provodi politika. Postavio je pitanje može li se govoriti o idejama za razvoj kada je gotovo sve uništeno, nema radne snage, banke su privatizirane, kamate u prosjeku iznose od 9 do 15 posto, a postotak funkcionalne nepismenosti je povećan. Pita se može li se, unatoč tehnologiji vladanja po principu „što da napustim vlast“ i odlučivanja za jednostavne poruke, primjerice „ja sam Bošnjak“, u okolnostima i prilikama u kojima se nalazimo, razgovarati o demokraciji u regiji.

Međunarodnu konferenciju „Suvremeni izazovi za međunarodnu zajednicu i perspektive širenja NATO-a na Zapadni Balkan“ s pokazanim interesom pratilo je četrdesetak sudionika. Svakako vrijedi izdvojiti pozitivne prijedloge i jasno zauzete optimistične stavove.

Vesna Ivanović